

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2660

Vragen van het lid **Beckerman** (SP) aan de Minister van Economische Zaken over *het bericht dat gemeenten hun aandelen Eneco verkopen* (ingezonden 18 augustus 2017).

Antwoord van Minister **Kamp** (Economische Zaken) (ontvangen 7 september 2017).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat gemeenten hun aandelen Eneco in de verkoop gooien?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe oordeelt u over het verkopen van deze publieke belangen in de energievoorziening? Deelt u de mening dat een belangrijke taak zoals de energievoorziening en de verduurzaming daarvan in publieke handen dient te blijven?

Antwoord 2

Voor een aantrekkelijk investeringsklimaat dat bijdraagt aan een CO₂-arme energievoorziening is het nodig dat de overheid zorg draagt voor de juiste randvoorwaarden, opererend vanuit een langetermijnvisie. De overheid bevordert de kosteneffectieve energietransitie met een samenhangend pakket aan maatregelen en kaders.

Met de implementatie van de Wet onafhankelijk netbeheer (Won) is geregeld dat de gas- en elektriciteitsnetten in publieke handen moeten blijven. Hiermee is de onafhankelijkheid van het netbeheer wettelijk gewaarborgd. Dit draagt bij aan een betrouwbare netinfrastructuur en concurrentie op leverings- en groothandelsmarkten en hiermee aan de betaalbaarheid van elektriciteit en gas. De betrokken gemeenten zijn en blijven dus eigenaar van hun aandelen in de beheerder van de lokale elektriciteits- en gasnetwerken. Met het behoud van onafhankelijk netbeheer in publiek eigendom is het belang van de Nederlandse consument beschermd.

¹ Trouw, 15 augustus 2017, <https://www.trouw.nl/democratie/moeten-de-gemeenten-hun-aandelen-eneco-houden--aa4e8083/>

Naast de wettelijke borging van de onafhankelijkheid van netbeheer, stelt de rijksoverheid in het publiek belang regels aan het functioneren van de elektriciteitsmarkt, de gasmarkt en de warmtemarkt. Deels gebeurt dit op basis van Europese Richtlijnen en Verordeningen. Deze regelgeving is van kracht op de in de verschillende markten opererende productie- en leveringsbedrijven, ongeacht wie de eigenaar is van die bedrijven.

Ten behoeve van de verduurzaming van de energievoorziening zijn Europese afspraken gemaakt, nationale doelstellingen gesteld en wordt een breed instrumentarium ingezet om deze doelstellingen te halen. Enkele voorbeelden hiervan zijn de instrumenten SDE+, de Energie-investeringsaftrek en ook afspraken als het Energieakkoord en Green Deals dragen hieraan bij. De huidige aandeelhouders van Eneco, de 53 gemeenten, buigen zich nu over de vraag of ze hun eigendom in Eneco als commercieel productie- en leveringsbedrijf willen houden. Het is aan de aandeelhouders van Eneco is om te besluiten of zij afstand willen doen van hun aandelen.

Vraag 3

Hoe ziet u in dit licht de wereldwijde terugdraaiing van privatisering, waaronder ook Duitse energiebedrijven?²

Antwoord 3

Het artikel van Trouw waarnaar wordt verwezen, is gebaseerd op het rapport van The Transnational Institute getiteld «Reclaiming Public Services, how cities and citizens are turning back privatisation». Er wordt ingegaan op voorbeelden vanuit de gehele wereld waarbij gemeenten activiteiten in onder meer afval, gezondheidszorg, de watervoorziening, elektriciteitsnetwerken en energieproductie (deels weer) in publieke handen namen. De focus van het rapport ligt op lokaal niveau en de rol van steden. De parallel tussen dit rapport en een eventuele verkoop van Eneco die ik zie, is dat het in beide gevallen gaat om een afweging op lokaal niveau van de vraag of het bezien vanuit publieke belangen al dan niet wenselijk is om een bedrijf of dienst in publieke handen te hebben of om de publieke belangen op een andere manier te borgen.

Verder heb ik in mijn brief van 29 juni 2015 aan de Kamer n.a.v. het arrest van de Hoge Raad inzake de wet onafhankelijk netbeheer er melding van gemaakt dat in Duitsland een aantal malen is overwogen een regionaal netwerk weer door de lokale overheid te laten beheren en te ontkoppelen van de grote energieconcerns. Er is een precedent in Hamburg waar het energienetwerk van het geïntegreerde energiebedrijf is aangekocht door de deelstaat. In Nederland zijn de regionale elektriciteitsnetwerken en gasnetwerken al in publieke handen.

Vraag 4

Ziet u mogelijkheden om bestaande initiatieven voor publieke energievoorzieningen die worden opgezet door inwoners te ondersteunen en uit te breiden? Kunt een toelichting geven?

Antwoord 4

Met onder meer de salderingsregeling en de postcoderoos regeling (regeling verlaagd tarief) ondersteunt het kabinet dat lokaal duurzame elektriciteit wordt opgewekt. Voor de salderingsregeling geldt dit uitsluitend voor productie achter de meter van de kleinverbruiker. Met mijn brief van 12 juli (Kamerstuk 31 239, nr. 263) heb ik u op de hoogte gebracht van het onderzoek dat ik heb gedaan naar de toekomst van de salderingsregeling. Voor de postcoderoos regeling dient een VvE of coöperatie te beschikken over een lokale gezamenlijke productie-installatie en ontvangen de leden van de coöperatie een korting op hun energierekening. Een beslissing over de toekomst van deze instrumenten is aan een volgend kabinet.

² Trouw 23 juni 2017, <https://www.trouw.nl/samenleving/privatisering-wordt-wereldwijd-weer-volop-teruggedraaid~a6589cd2/>

Vraag 5

Deelt u de zorg dat met de verkoop van de aandelen de energietransitie vertraging dreigt op te lopen, omdat er minder invloed uit te oefenen valt op geprivatiseerde bedrijven die ook heel andere belangen hebben dan het behalen van klimaatdoelen? Kunt een toelichting geven?

Antwoord 5

Eneco levert, net zoals vele andere bedrijven, organisaties, overheden en burgers, een goede bijdrage aan de energietransitie. De doelstellingen met betrekking tot de energietransitie en het reduceren van de uitstoot van CO₂ staan vast en zijn niet afhankelijk van individuele bedrijven. Ook het instrumentarium om de energietransitie te ondersteunen is – zoals bij vraag 2 aangegeven – aanwezig. Ook voor eventuele nieuwe eigenaren of aandeelhouders van Eneco is de energietransitie een gegeven en binnen deze transitie zullen ze hun strategie en bedrijfsvoering verder moeten ontwikkelen.

Vraag 6

Hoe oordeelt u over de signalen dat Eneco zelf ook de gevolgen van de verkoop vreest en het liefst de aandelen in publieke handen zou willen houden?³

Antwoord 6

Ik vind het aan de aandeelhouders, in dit geval de gemeenten, om te bepalen of zij hun aandeelhouderschap van Eneco voort willen zetten, welke randvoorwaarden ze stellen aan het vervreemden van hun aandelen en ook om goed contact te onderhouden met Eneco over het proces.

Vraag 7

Deelt u de zorg van vakbond CNV dat met de verkoop van de aandelen banen op de tocht komen te staan, gezien het verlies van werkgelegenheid na de verkoop van Essent en Nuon?⁴ Kunt een toelichting geven?

Antwoord 7

Of er effecten zullen zijn op de werkgelegenheid, positief of negatief, en op welke termijn en hoe groot deze eventueel zullen zijn, is momenteel niet te zeggen.

In het consultatiedocument van de aandeelhouderscommissie Eneco wordt rekenschap gegeven van mogelijke effecten op de werkgelegenheid. Hierin is de mate waarin een bidder bereid is duidelijkheid te geven over de gevolgen voor de werkgelegenheid, arbeidsvoorwaarden en vestigingslocaties en de mate waarin in een eventueel sociaal plan wordt voorzien als beoordelingscriterium opgenomen.

³ Trouw, 15 augustus 2017, <https://www.trouw.nl/democratie/moeten-de-gemeenten-hun-aandelen-eneco-houden--aa4e8083/>

⁴ Nu.nl, <http://www.nu.nl/economie/4873904/vakbond-cnv-vreest-verlies-van-banen-bij-verkoop-eneco.html>